

Františkovo slovo

č.17

Duch svatý rodí harmonii
Kéž Bůh obrátí zločince plánující válku
Promluva na uvítanou v Palestině
Všichni touží po míru
Promluva na uvítanou v Izraeli
Nenechme si ukrást základ svojí naděje
Společné zastavení na cestě
Adame, kde jsi?
Rozvoj našich vztahů svěřujeme do rukou Božích
Kéž je Jeruzalém městem pokoje
Stůjme pod kříži, na nichž je Ježíš dosud křižován
Velká řeka svatosti církve pramení ve Večeřadle
Tisková konference s papežem Františkem
O pouti do Svaté země
Papež: Zlo ve světě je působeno globalizací lhostejnosti
Papež František : křesťanská radost je radostí naděje

Výběr a výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Duch svatý rodí harmonii*Homilie Svatého otce při mši sv., Ammán*

V evangeliu jsme slyšeli Ježíšův příslib daný učedníkům: „Budu prosit Otce a dá vám jiného Přímluvce, aby s vámi zůstal navždy“ (Jan 14,16). Prvním přímluvcem je Ježíš sám, „jiným“ je Duch svatý.

Tady se nacházíme nedaleko místa, kde Duch svatý mocně sestoupil na Ježíše Nazaretského poté, co jej Jan pokřtil v řece Jordán (srov. Mt 3,16). Dnes se na toto místo vypravím. Evangelium této neděle a zároveň toto místo, kam mi Bůh jakožto poutníkovi umožnil přijít, nás vybízí k rozjímání o Duchu svatém, o tom, co koná v Kristu a v nás a co můžeme shrnout následovně: Duch koná tři činy: *připravuje, pomazává a posílá*.

Ve chvíli křtu spočinul na Ježíšovi, aby jej *připravil* na Jeho poslání spásy; poslání charakterizované pokorným a mírným stylem Služebníka připraveného sdílet se a cele se darovat. Duch svatý je však přítomen už od počátku dějin spásy a působil v Ježíši ve chvíli Jeho početí v panenském lůně Marie z Nazaretu uskutečněním zázračné události Vtělení: „Duch svatý na tebe sestoupí a zastíní tě – říká anděl Marii – porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš“ (srov. Lk 1,35). Potom Duch svatý působil v Simeonovi a Anně v den uvedení Ježíše do chrámu (srov. Lk 2,22). Oba očekávali Mesiáše inspirováni Duchem svatým. Simeon a Anna při pohledu na Dítě tuší, že je Tím, kterého očekává veškerý lid. V prorockém postoji dvou starců je vyjádřena radost ze setkání s Vykupitelem a v jistém smyslu se uskutečňuje *příprava* na setkání Mesiáše s lidem.

Různé zásahy Ducha svatého jsou součástí harmonického působení jediného plánu božské lásky. Posláním Ducha svatého je totiž *rodit harmonii* – On sám je harmonií – a *působit pokoj* v různých kontextech a mezi různými subjekty. Rozmanitost lidí a smýšlení nesmí vyvolávat odmítání a zábrany, protože různost je vždycky obohacením. Proto dnes vroucně vyzýváme Ducha svatého a prosíme Jej, aby *připravil* cestu pokoje a jednoty.

Za druhé Duch svatý *pomazává*. Vnitřně pomazal Ježíše a pomazal také učedníky, aby měli stejné smýšlení jako Ježíš a mohli do svého života přijmout postoje usnadňující pokoj a společenství. Pomazáním Ducha je naše lidství poznamenáno svatostí Ježíše Krista a uschopňuje nás milovat bratry toutéž láskou, jakou Bůh miluje nás. Proto je nezbytné činit gesta pokory, bratrství, odpuštění a smíření. Tato gesta jsou předzvěstí a podmínkou pravého, pevného a trvalého pokoje. Prosíme Otce, aby nás pomazal, abychom se stali plně Jeho dětmi, stále více připodobněnými Kristu, cítili se všichni bratry, vzdalovali od sebe zášť a rozdělení a mohli se bratrsky milovat. O to nás žádá Ježíš v evangeliu: „Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání. A já budu prosit Otce, a dá vám jiného Přímluvce, aby s vámi zůstal navždy“ (Jan 14,15-16).

A nakonec Duch svatý *posílá*. Ježíš je Poslaný, pln Otcova Ducha. Pomazání tímto Duchem jsme také my *posláni* jako nositelé a svědkové pokoje. Jak jen svět potřebuje, abychom se stali posly míru, svědky míru! Je to v dnešním světě zapotřebí. A proto nás také svět žádá, abychom přinášeli pokoj a svědčili o něm.

Pokoj není možné koupit, neprodává se. Pokoj je dar, který je třeba trpělivě hledat a takřka „řemeslně“ tvořit pomocí malých i velkých gest, která prostupují náš každodenní život. Cesta pokoje se upevňuje, uznáváme-li, že všichni máme stejnou krev a jsme součástí lidského rodu a nezapomínáme-li, že máme jediného Otce v nebi a že jsme všichni Jeho dětmi, učiněnými k Jeho obrazu a podobě.

V tomto duchu vás všechny objímám. Děkuji patriarchovi a bratrům biskupům, kněžím, zasvěceným osobám, věřícím laikům a množství dětí, které dnes přistoupí k prvnímu sv. přijímání, a jejich rodičům. Svým srdcem se obracím také k početným křesťanským uprchlíkům. A také my všichni se k nim ve svých srdcích obrátíme, k četným křesťanským uprchlíkům pocházejícím z Palestiny, Sýrie a Iráku: doneste svým rodinám a komunitám mé pozdravení a moji blízkost.

Drazí přátelé, drazí bratři! Duch svatý sestoupil na Ježíše u Jordánu a zahájil svoje dílo vykoupení, aby

vysvobodil svět z hříchu a smrti. Prosme Ježíše, aby *připravil* naše srdce na setkání s bratry bez ohledu na rozdíly v myšlení, jazyce, kultuře a náboženství; aby *pomazal* celé naše bytí olejem milosrdenství, jež uzdravuje rány pochybení, nedorozumění a kontroverzí; aby nám dal milost a *poslal* nás s pokorou a mírností na náročné, ale plodné stezky hledání pokoje.
Amen.

Kéž Bůh obrátí zločince plánující válku

Promluva papeže na setkání s uprchlíky, Betánie

Vážený představitel,
Excelence,
Drazí bratři a sestry,

Velmi jsem toužil setkat se na svojí pouti s vámi, kteří jste v důsledku krvavých konfliktů museli opustit svoje domovy a svoji vlast a našli jste útočiště v pohostinné jordánské zemi; a také s vámi, drazí mladí, kteří zakoušíte tíži fyzického omezení.

Místo, kde se nacházíme, nám připomíná Ježíšův křest. Když se tady v Jordánu nechal pokřtít od Jana, ukázal, že je pokorný a sdílí lidský stav, snižuje se až k nám a svojí láskou nám vrací důstojnost a dává spásu. Vždycky nás zasáhne tato pokora, s níž se Ježíš sklání k lidským ranám, aby je zahojil. Hluboce se nás dotýká drama a rány naší doby, zvláště ty, které jsou způsobeny dosud probíhajícími konflikty na Blízkém východě. Myslím především na milovanou Sýrii, drásanou bratrovražedným bojem, který trvá již tři roky, vyžádal si nesčetné oběti a donutil miliony lidí, aby se stali uprchlíky a exulanty v jiných zemích. Všichni chceme mír! Kořenem zla je nenávisť, chamtivost. Kdo je v pozadí? Ten kdo dává nepřátelům stranám zbraně, aby spolu válčily. Přemýšlejme a v srdci také prosme za tyto ubohé zločince, aby se obrátili.

Děkuji jordánským představitelům a lidu za velkodušnou pohostinnost vysokého počtu uprchlíků pocházejících ze Sýrie a Iráku a děkuji všem, kdo se přičinují o pomoc a solidaritu vůči uprchlíkům. Myslím také na charitativní působení církevních institucí jako *Jordánská Charita* a další, které pomáhají potřebným bez ohledu na náboženskou víru, etnickou či ideologickou příslušnost a ukazují laskavou tvář milosrdného Ježíše. Všemohoucí a milostivý Bůh žehnej vám všem a veškerému vašemu úsilí o úlevu v utrpení způsobeném válkou!

Obracím se k mezinárodnímu společenství, aby neponechávalo pohostinné a statečné Jordánsko o samotě při řešení této humanitární nouze plynoucí z příchodu tak vysokého počtu uprchlíků na jeho území, ale aby nadále poskytovalo a posilovalo svoji pomoc a podporu. Znovu chci s důrazem apelovat na mír v milované Sýrii. Ať je učiněna přítrž násilí, respektováno humanitární právo a zaručena nezbytná pomoc trpícímu obyvatelstvu! Kéž se všichni zřeknou nároku přenechávat zbraním řešení problémů a vrátí se k vyjednávání. Řešení totiž může vzejít jedině z dialogu a umírněnosti, soucitu s trpícími, z hledání politického řešení a ze smyslu pro odpovědnost vůči bratřím.

Vás mladé prosím, abyste se spojili se mnou v modlitbě za mír. Můžete tak činit také tím, že nabídnete Bohu svoje každodenní námahy a tak se vaše modlitba stane obzvláště cennou a účinnou. Spolupracujte svým nasazením a svojí vnímavostí na vytváření společnosti, která respektuje nejslabší, nemocné, děti a staré lidi. I přes svoje životní těžkosti jste znamením naděje. Vy jste v Božím srdci a v mých modlitbách, modlím se za vás, a děkuji vám za vřelé a radostné přijetí a za početnou účast.

Na závěr tohoto setkání chci ještě jednou vyslovit přání, aby rozum a umírněnost převládly a Sýrie mohla za pomoci mezinárodního společenství opět nalézt cestu pokoje. Bůh ať obrátí násilníky. Bůh ať obrátí ty, kteří plánují válku! Bůh ať obrátí ty, kteří vyrábějí a prodávají zbraně, ať posílí srdce a mysl tvůrců pokoje a naplní je veškerým požehnáním. Pán ať žehnej vám všem!

Promluva na uvítanou v Palestině*Promluva papeže v prezidentském paláci, Betlém*

Pane prezidente,
Drazí přátelé,

Děkuji panu prezidentovi Mahmúdovi Abbásovi za jeho slova na uvítanou a srdečně zdravím členy vlády a celý palestinský lid. Děkuji Pánu, že jsem dnes tady s vámi na místě, kde se narodil Ježíš, Kníže pokoje, a děkuji vám za vaše vřelé přijetí.

Blízký východ prožívá již desetiletí dramatické důsledky probíhajícího konfliktu, který způsobil mnoho vážných zranění, která potřebují zahojit, a ačkoli se právě neprojevuje násilím, panuje nejistá situace a nedorozumění mezi jednotlivými stranami, popírání práv, izolace a exodus celých komunit, rozdělení a utrpení všeho druhu.

Chtěl bych projeviti svoji blízkost všem, kdo nejvíce trpí důsledky tohoto konfliktu a z hloubi svého srdce prohlásit, že nastal čas, aby byl ukončen tento stav, který se stále více stává nepřijatelným. Prospělo by to všem. Ať se tedy zdvojnásobí úsilí a iniciativy směřující k vytvoření podmínek stabilního míru, založeného na spravedlnosti, na uznávání práv každého a na vzájemné bezpečnosti. Pro všechny nastala chvíle odvahy k velkodušné a kreativní službě dobru, odvahy k míru, založenému na všemi uznávaném právu na existenci dvou států, kde by se všichni těšili pokojem a bezpečím v rámci mezinárodně uznaných hranic.

Hluboce si přeji, aby se za tímto účelem všichni vyhnuli takovým iniciativám a činům, které protirečí deklarované vůli po dosažení opravdové dohody a neúnavně, rozhodně a důsledně hledali mír. Mír přinese bezpočet dobrodiní národům tohoto regionu a celému světu. Je třeba k němu kráčet rezolutně i za cenu, že si každý něco odřekne.

Přeji palestinskému a izraelskému lidu a jejich představitelům, aby se vydali cestou šťastného exodu vstříc míru s onou odvahou a stálostí, jež jsou nezbytné při každém exodu. Mír v bezpečí a vzájemná důvěra ať se stanou rámcem stabilního styčného bodu při řešení ostatních problémů, umožní tak vyvážený rozvoj, který bude vzorem pro ostatní krizové oblasti.

S potěšením zmiňuji aktivní křesťanské společenství, které významně přispívá k obecnému dobru společnosti a podílí se na radostech a utrpeních všeho lidu. Křesťané mají v úmyslu nadále plnit tuto svou roli jakožto plnoprávní občané spolu s dalšími spoluobčany, které považují za bratry.

Nedávné setkání s Vámi, pane prezidente, a moje dnešní návštěva v Palestině dosvědčují dobré vztahy mezi Svatým stolcem a Palestinským státem, které, jak jsem přesvědčen, nadále porostou k dobru všech. V této souvislosti oceňuji úsilí vynaložené na vypracování vzájemné dohody týkající se různých aspektů života katolického společenství této země se zvláštní pozorností k náboženské svobodě. Respektování tohoto základního lidského práva je totiž jednou z nezbytných podmínek míru, bratrství a harmonie; říká světu, že je možné dosáhnout shody mezi rozdílnými kulturami a náboženstvími a že se to patří; dosvědčuje, že nás spojuje mnoho důležitých věcí, že lze najít cestu poklidného, řádného a mírumilovného soužití, přijímat rozdíly a radovat se z toho, že jsme bratři, protože jsme dětmi jediného Boha.

Pane prezidente, drazí bratři, shromáždění tady v Betlémě, Všemohoucí Bůh ať vám žehná, ochraňuje vás a udělí vám nezbytnou moudrost a sílu jít nadále vpřed odvážnou cestou pokoje, aby byly meče překovány na pluchy a tato země mohla znovu vzkvétat v prosperitě a svornosti.

Hledejte dítě!*Homilie papeže Františka při mši sv., Betlém*

„To bude pro vás znamením: Naleznete děťátko zavinuté do plének a položené v jeslích“ (Lk 2,12).

Je to veliká milost slavit eucharistii v místě, kde se narodil Ježíš. Děkuji Bohu a vám, kteří mne během této pouti přijímáte: prezidentu Mahmúдови Abbásovi a dalším představitelům; patriarchovi Fouadu Twalovi, dalším biskupům a ordinářům Svaté země, kněžím, skvělým františkánům, zasvěceným osobám a všem, kdo se přičiňují o to, aby na těchto územích byla živá víra, naděje a láska; delegaci věřících z Gazy, Galileje, migrantům z Asie a Afriky. Díky za vaše přijetí.

Dítě Ježíš narozené v Betlémě je *znamením* daným Bohem těm, kteří očekávali spásu, a navždy zůstane znamením Boží něhy a přítomnosti Boha ve světě. Anděl říká pastýřům: „To bude pro vás znamením: Naleznete děťátko...“

Také dnes jsou *děti znamením*. Znamením naděje, života, ale také diagnostickým znamením stavu zdraví rodiny, společnosti a celého světa. Jsou-li děti přijímány, milovány, chráněny a opatrovány, je rodina zdravá, společnost lepší a svět lidštější. Pomysleme na dílo, které koná institut *Effeta Pavla VI.* pro palestinské hluchoněmé děti. Je to konkrétní znamení Boží dobroty, konkrétní znamení toho, že se společnost stává lepší.

Bůh dnes říká také nám, mužům a ženám 21. století: To bude pro vás znamením: hledejte dítě...

Betlémské dítě je křehké jako všichni novorozenci. Neumí mluvit, a přece je Slovem, které se stalo tělem a přišlo změnit srdce a život lidí. To Dítě je jako každé jiné dítě slabé a potřebuje pomoc a ochranu. Také dnes mají děti zapotřebí přijetí a ochranu již od mateřského lůna.

Bohužel, v tomto světě, který rozvinul ty nejs sofistickovanější technologie, stále existují děti žijící v nelidských podmínkách, žijící na okraji společnosti, na periferiích velkých měst nebo v zemědělských oblastech. Mnoho dětí je dodnes vykořisťováno, zotročováno a jsou vystaveny násilí, špatnému zacházení a ilegálnímu obchodování. Příliš mnoho dětí je dnes uprchlíky, utečenci, často ztroskotanci na mořích, zvláště ve vodách Středoziemního moře. Za to všechno se dnes stydíme před Bohem, před Bohem, který stal Dítětem.

A ptáme se: Kdo jsme my tváří v tvář Dítěti Ježíši? Kým jsme před dětmi dneška? Jsme jako Maria a Josef, kteří přijímají Ježíše a starají se o Něj s mateřskou a otcovskou pečlivostí? Anebo jsme jako Herodes, který jej chce zlikvidovat? Jsme jako pastýři, kteří pospíchají, aby se Mu poklonili a uctili Jej svými nepatrnými dary? Anebo jsme lhovostejní? Možná jsme rétory či pobožňůstkáři; lidmi zneužívajícími obraz chudých dětí za účelem zisku? Jsme schopni být u nich a „ztrácat“ s nimi čas? Umíme jim naslouchat, pečovat o ně, modlit se za ně a s nimi? Anebo je přehlízíme, abychom se mohli zaobírat svými zájmy?

„To bude pro nás znamením: Naleznete děťátko...“ Možná že ono dítě pláče. Pláče z hladu nebo je mu zima anebo chce pochovat... I dnes děti pláčou, velmi pláčou a jejich pláč nás interpeluje. Ve světě, který denně zahazuje tuny potravin a léků, existují děti, které marně pláčí, protože mají hlad nebo je trápí snadno léčitelné nemoci. V době, která hlásá ochranu nezletilých, se obchoduje se zbraněmi, jež jsou dávány do rukou vojákům, kteří jsou ještě dětmi, a obchoduje se s produkty vyrobenými malými dětskými otroky. Jejich pláč je dušen, těmto dětem je v pláči bráněno: musí bojovat, pracovat a nemohou plakat. Ale pláčí pro ně matky, Ráchele dneška oplakávají svoje děti a nejsou k utišení (srov. Mt 2,18).

„To vám bude znamením: Naleznete děťátko...“ Dítě Ježíš narozené v Betlémě, každé dítě, které se kdekoli na světě narodí a vyrůstá, je diagnostickým znamením umožňujícím prověřit stav zdraví naší rodiny, naší komunity, našeho národa. Z této otevřené a poctivé diagnózy může vytrysknout nový styl života, ve kterém již nebudou konfliktní vztahy, útlak a konzumismus, ale vztahy bratrství, odpuštění,

smíření, sdílení a lásky.

O Maria, Ježíšova matko,
Ty, která jsi přijala, nauč nás přijímat,
Ty, která jsi se klaněla, nauč nás klanět se,
Ty, která jsi následovala, nauč nás následovat.
Amen.

Angelus

25.5.2014

Všichni touží po míru

Promluva papeže Františka před modlitbou Regina caeli, Betlém

Drazí bratři a sestry,

Na tomto místě, kde se narodil Kníže pokoje, bych rád vyslovil svoje pozvání Vám, pane prezidente Mahmúde Abbási, a panu prezidentovi Šimonu Perésovi, abyste se spolu se mnou spojili v intenzivní modlitbě k Bohu za dar pokoje. A jako místo konání tohoto modlitebního setkání nabízím svůj dům ve Vatikánu. Všichni touží po míru, mnoho lidí jej denně vytváří malými gesty; mnozí trpí a trpělivě snášejí námahu četných pokusů o jeho vytvoření. A všichni, zvláště ti, jejichž úkolem je sloužit vlastnímu národu, máme povinnost stát se nástroji a tvůrci pokoje především v modlitbě. Budovat pokoj je obtížné, ale žít bez pokoje jsou muka. Všichni muži a ženy této země a celého světa nás žádají, abychom přednesli Bohu jejich vroucí touhu po pokoji.

Na závěr této bohoslužby obracíme svou mysl k Nejsvětější Panně Marii, která právě zde v Betlémě porodila svého syna Ježíše. Panna Maria více než kdo jiný nazírala Boha v Ježíšově lidské tváři. S pomocí svatého Josefa jej zavinula do plének a položila do jeslí.

Jí svěřujeme toto území a všechny, kdo zde žijí, aby mohli žít ve spravedlnosti, pokoji a bratrství. Svěřujeme jí také poutníky, kteří sem přicházejí načerpat z pramenů křesťanské víry a kteří jsou přítomni i na této mši svaté. A je jich tu hodně...

Panno Maria, bdi nad rodinami, mladými i starými lidmi. Bdi nad všemi, kdo ztratili víru a naději; potěš nemocné, vězněné a všechny trpící, buď oporou pastýřů a celé obce věřících, aby byli v této požehnané zemi „světlem a solí“.

Při rozjímání o Svaté rodině tady v Betlémě zalétá moje mysl bezděčně do Nazaretu, kam se doufám, dá-li Bůh, budu moci vydat při jiné příležitosti. Z tohoto místa objímám věřící křesťany žijící v Galileji a povzbuzuji zakládané Mezinárodní centrum pro rodinu v Nazaretu.

Panně Marii svěřujeme osudy lidstva, aby se na světě otevřely nové a slibné horizonty bratrství, solidarity a pokoje.

Promluvy

25.5.2014

Promluva na uvítanou v Izraeli

Papež František na letišti Ben Gourion, Tel Aviv

Pane prezidente, Pane premiére,
Excelence, dámy a pánové,

Srdečně vám děkuji za přijetí ve státu Izrael, který mám to potěšení navštívit během této své pouti. Jsem vděčný prezidentu, panu Šimonu Peresovi, a premiérovi, panu Benjaminovi Netanjahuovi, za zdvořilá slova a rád vzpomínám na naše setkání ve Vatikánu. Jak víte, přicházím jako poutník padesát let po historické cestě papeže Pavla VI. Od té doby se mezi Svatým stolcem a státem Izrael mnohé

změnilo: diplomatické vztahy, které mezi námi existují již dvacet let, usnadnily růst dobrých a srdečných vztahů, jak dosvědčují dvě podepsané a ratifikované dohody a jedna, na které se pracuje. V tomto duchu zdravím celý lid Izraele a přeji mu uskutečnění jeho tužeb po pokoji a prosperitě.

Přišel jsem ve stopách svých předchůdců jako poutník do Svaté země, která je místem několika tisícileté historie a kde došlo ke hlavním událostem, jež se váží ke vzniku a rozvoji třech velkých monoteistických náboženství: judaismu, křesťanství a islámu. Proto je opěrným duchovním bodem pro velkou část lidstva. Doufám tedy, že tato požehnaná země bude místem, kde nebude prostor pro ty, kteří by hodnotu své náboženské příslušnosti účelově vyhrocovali až k nesnášenlivosti a násilí vůči těm ostatním.

Během této svojí pouti do Svaté země navštívím několik nejdůležitějších míst v Jeruzalémě, město všeobecného významu. Jeruzalém znamená „město pokoje“. Takovým jej chce mít Bůh a tak si to přeji všichni lidé dobré vůle. Toto město je však bohužel dosud sužováno důsledky dlouhých konfliktů. Všichni víme, jak naléhavě nezbytný je mír nejenom pro Izrael, ale pro celý tento region. Kéž se proto rozmnoží snahy a energie směřující ke spravedlivému a trvalému urovnání konfliktů, které způsobily tolik utrpení. Ve spojení se všemi lidmi dobré vůle snažně prosím ty, kteří nesou zodpovědnost, aby neopominuli nic dosud nevyzkoušeného při hledání spravedlivých řešení složitých obtíží, aby tak Izraelci a Palestinci mohli žít v míru. Je třeba se vždy s odvahou a neúnavně vydávat na cestu dialogu, smíření a pokoje. Žádná jiná cesta neexistuje. Opakuji proto výzvu, kterou z tohoto místa vznesl Benedikt XVI.: kéž je všeobecně uznáno právo státu Izrael na existenci, mír a bezpečnost v rámci mezinárodně uznaných hranic. Ať je rovněž uznáno, že palestinský lid má právo na svrchovanou vlast, aby žil důstojně a mohl svobodně cestovat. Řešení dvou států kéž se stane realitou a nezůstane pouhým snem.

Zvlášť dojemným momentem mého pobytu ve vaší zemi bude moje návštěva v památníku *Jad Vašem*, připomínajícím šest milionů židovských obětí Šoá, tragédie, která zůstává symbolem toho, kam až může dospět lidská zloba, je-li živena falešnými ideologiemi a zapomíná-li na základní důstojnost každého člověka, zasluhujícího absolutní respekt bez ohledu na to, k jakému patří národu nebo jaké náboženství vyznává. Prosím Boha, aby se již nikdy neopakoval tento zločin, jehož oběťmi bylo v první řadě mnoho židů, ale také křesťanů a ostatních. Pamatujme na minulost, podporujme výchovu, kde exkluze a střet budou vystřídány inkluzí a setkáním a kde nebude místo pro antisemitismus v jakékoli podobě, ani pro žádný jiný výraz nevraživosti, diskriminace a intolerance vůči lidem a národům.

Krátkost cesty nevyhnutelně omezuje možnosti setkání. Chtěl bych odtud pozdravit všechny občany Izraele a vyjádřit svoji blízkost zejména obyvatelům Nazaretu a Galileje, kde žijí četné křesťanské komunity.

Bratrsky a srdečně zdravím zde přítomné biskupy a věřící křesťany, které vybízím, aby s důvěrou a nadějí nadále klidně svědčili o smíření a odpuštění podle příkladu a učení Pána Ježíše, který dal život za pokoj mezi člověkem a Bohem a mezi bratry. Budte kvasem smíření, nositeli naděje a svědky lásky. Vězte, že jste neustále v mých modlitbách.

Rád bych vyslovil svoje pozvání Vám, pane prezidente Šimone Perési a panu prezidentovi Mahmúdovi Abbásovi, abyste se spolu se mnou spojili v intenzivní modlitbě k Bohu za dar pokoje. A jako místo konání tohoto modlitebního setkání nabízím svůj dům ve Vatikánu. Všichni touží po míru, mnoho lidí jej denně vytváří malými gesty; mnozí trpí a trpělivě snášejí námahu četných pokusů o jeho vytvoření. A všichni, zvláště ti, jejichž úkolem je sloužit vlastnímu národu, máme povinnost stát se nástroji a tvůrci pokoje především v modlitbě. Budovat pokoj je obtížné, ale žít bez pokoje jsou muka. Všichni muži a ženy této země a celého světa nás žádají, abychom přednesli Bohu jejich vroucí touhu po pokoji.

Pane prezidente, pane premiére, dámy a pánové, znovu vám děkuji za vaše přijetí. Kéž pokoj a prosperita v hojnosti sestoupí na celý Izrael. Bůh ať svůj lid žehná pokojem! Šalom!

Nenechme si ukrást základ svojí naděje

Promluva Františka při ekumenické bohoslužbě, baz. Božího hrobu v Jeruzalémě

Svatosti

drazí bratři biskupové

drazí bratři a sestry,

V této bazilice, ke které každý křesťan hledí s hlubokou úctou, vrcholí pouť, kterou konám spolu se svým bratrem v Kristu, Jeho svatostí Bartolomějem. Konáme ji ve stopách svých předchůdců, papeže Pavla VI. a patriarchy Atenagora, kteří s odvahou a poddajností Duch svatému uskutečnili ve svatém městě Jeruzalémě první setkání římského biskupa a konstantinopolského patriarchy. Srdečně zdravím všechny přítomné. Vroucně děkuji zvláště Jeho blaženosti Teofilovi, který nás laskavě přivítal, jakož i Jeho blaženosti Nourhanovi Manoogianovi a důstojnému otci Pierbattistovi Pizzabalovi.

Je mimořádnou milostí společně se tady modlit. Prázdný hrob, onen hrob umístěný v zahradě, kam Josef z Arimatie uctivě položil Ježíšovo tělo, je místem, odkud vyšla zvěst Vzkříšení: „Vy se nebojte. Víím, že hledáte Ježíše, ukřižovaného. Není tady. Byl vzkříšen, jak řekl. Pojdte a podívejte se na to místo, kam byl položen. A rychle jděte a povězte jeho učedníkům, že byl vzkříšen z mrtvých“ (*Mt 28,5-7*). Tato zvěst potvrzená svědectvím těch, kterým se Vzkříšený Pán ukázal, je jádrem křesťanského poselství, věrně předávaného z pokolení na pokolení, jak dosvědčuje již od počátku apoštol Pavel: „Vyučil jsem vás především v tom, co jsem sám přijal, že Kristus umřel ve shodě s Písmem za naše hříchy; že byl pohřben a že vstal z mrtvých třetího dne ve shodě s Písmem“ (*1 Kor 15,3-4*). To je základ víry, která nás spojuje a díky níž společně vyznáváme, že Ježíš Kristus, jednorozený Otcův Syn a náš jediný Pán „trpěl pod Pontským Pilátem, byl ukřižován, umřel a byl pohřben, sestoupil do pekel a třetího dne vstal z mrtvých“ (*Apoštolské vyznání víry*). Každý z nás, každý pokřtěný v Krista byl duchovně vzkříšen od tohoto hrobu, poněvadž všichni jsme ve křtu byli reálně přivtěleni k Prvorozenému veškerého stvoření, pohřbeni spolu s Ním, abychom byli s Ním vzkříšeni a mohli žít novým životem (srov. *Řím 6,4*).

Přijímáme zvláštní milost této chvíle. Zastavujeme se ve zbožném usebrání u prázdného hrobu, abychom znovu objevili velikost svého křesťanského povolání: jsme muži a ženy zmrtvýchvstání, nikoli smrti. Z tohoto místa se učíme žít svůj život, nesnáze svých církví a celého světa ve světle Velikonočního rána. Každé zranění, každé utrpení, každá bolest byla vzata na bedra Dobrým Pastýřem, který dal sebe samého a svou obětí nám otevřel přístup k životu věčnému. Jeho otevřené rány jsou průchodem, kterým na svět proudí příval Jeho milosrdenství. Nenechme si ukrást základ svojí naděje, kterou je právě ono *Christos anesti!* Nezbavujme svět radostné zvěsti Vzkříšení! A nebudme hlší k mocné výzvě k jednotě, jež zní právě z tohoto místa ve slovech Toho, který nás jako Vzkříšený všechny nazývá „svými bratry“ (srov. *Mt 28,10; Jan 20,17*).

Jistě nemůžeme popřít rozdělení, která mezi námi, Ježíšovými učedníky, existují. Toto svaté místo nám umožňuje vnímat jejich drama s větší bolestí. A přece s vděčností a úžasem uznáváme, že před padesáti lety oni ctihodní otcové z vnuknutí Ducha svatého učinili opravdu důležité kroky směrem k jednotě. Jsme si vědomi, že zbývá ujít ještě kus cesty, abychom dosáhli oné plnosti společenství, které by se mohlo vyjádřit také společným eucharistickým stolem, což si vroucně přejeme. Rozdíly nás nemají děsit a ochromovat naši cestu. Máme věřit, že jako byl odvalen kámen z hrobu, tak budou moci být odstraněny všechny překážky, které dosud brání plnému společenství mezi námi. Bude to milost vzkříšení, kterou můžeme předjímat již dnes. Pokaždé když vzájemně prosíme o odpuštění za hříchy, kterých jsme se dopustili vůči ostatním křesťanům, a pokaždé, když máme odvalu toto odpuštění udělit a přijmout, činíme zkušenost vzkříšení! Pokaždé když po překonání starých předsudků nacházíme odvahu prosazovat nové bratrské vztahy, vyznáváme Krista, který vpravdě vstal z mrtvých! Pokaždé když myslíme na budoucnost církve v perspektivě jejího povolání k jednotě, září světlo Velikonočního rána! S ohledem na to chci znovu vyjádřit přání vyslovené již mými předchůdci, totiž pokračovat v dialogu se všemi bratry v Kristu, abychom našli způsob, jak plnit službu vlastní římskému biskupovi, která by ve shodě s jeho posláním a v otevřenosti k nové situaci mohla být v aktuálním kontextu službou lásky a společenství uznávanou všemi (*Ut unum sint*, 95-96).

Stojíme jako poutníci na těchto svatých místech a naše modlitba zahrnuje celý region Blízkého východu, který je bohužel často poznamenán násilím a konflikty. Nezapomínejme ve své modlitbě na množství dalších mužů a žen, kteří v různých částech planety trpí kvůli válce, chudobě a hladu, a také na četné křesťany pronásledované pro svoji víru ve Vzkříšeného Pána. Když křesťané různých vyznání společně trpí jedni vedle druhých a vzájemně si pomáhají bratrskou láskou, uskutečňuje se ekumenismus krve, který je obzvláště účinný nejenom pro kontexty, v nichž nastává, ale silou společenství svatých také pro celou církev. Ti kdo z nenávisti k víře zabíjejí, pronásledují křesťany, neptají se, zda jsou pravoslavní či katolíci. Jsou křesťany! Křesťanská krev je tatáž.

Svatosti, milovaný bratře, všichni drazí bratři, odložme stranou váhání, která jsme zdědili z minulosti a otevřme svoje srdce působení Duch svatého, Ducha Lásky (srov. Řím 5,5) a Pravdy (srov. Jan 16,13), abychom společně hbitě kráčeli k požehnanému dni našeho znovu nalezeného plného společenství. Na této cestě vnímáme podporu, které se nám dostává modlitbou, kterou sám Ježíš v tomto městě v předvečer svého umučení, smrti a vzkříšení pozvedl k Otci za svoje učedníky a kterou si neúnavně a pokorně bereme za svou: „Ať jsou jedno... aby svět uvěřil“ (Jan 17,21). Vyvolává-li v nás nejednota pesimismus, nedostatek odvahy a důvěry, ukryjme se pod plášť svaté Matky Boží. Nastanou-li v křesťanské duši duchovní bouře, nalezneme pokoj jedině pod pláštěm svaté Matky Boží. Kéž nám na této cestě pomáhá.

Promluvy

26.5.2014

Společné zastavení na cestě

Promluva papeže na setkání s muslimy, Chrámová hora - Jeruzalém

Excelence,
drazí věřící muslimové,
milí přátelé,

Jsem vděčný, že se s vámi mohu setkat na tomto posvátném místě. Ze srdce vám děkuji za vaše zdvořilé pozvání, zejména Vám, Excelence, a předsedovi nejvyšší rady muslimské obce.

Přicházím ve stopách svých předchůdců a zejména ve světlých stopách cesty Pavla VI., prvního papeže, který navštívil Svatou zemi. Velmi jsem toužil navštívit jako poutník místa pozemského přebývání Ježíše Krista. Tato moje pouť by však nebyla úplná, kdybych nevzal v úvahu také setkání s lidmi a komunitami, které ve Svaté zemi žijí, a proto jsem obzvláště rád, že se setkávám s vámi věřícími muslimy a drahými bratry.

V této chvíli zalétám v duchu k postavě Abrahama, který žil jako poutník v této zemi. Muslimové, křesťané a židé uznávají Abrahama, byť každý jinak, za otce ve víře a za velký příklad hodný napodobování. Abraham se stal poutníkem, opustil svůj lid, svůj dům a vydal se na duchovní dobrodružství, ke kterému jej povolal Bůh.

Poutník je tím, kdo přijímá chudobu, přijímá rozloučení se svojí vlastní a vydává se za velkým a kýženým cílem a žije z naděje obdrženého příslibu (srov. Žid 11,8-19). Takové bylo Abrahamovo rozpoložení a takový by měl být také náš duchovní postoj. Nesmíme se nikdy považovat za soběstačné pány svých životů; nemůžeme se omezovat na to, že zůstaneme uzavření a zabezpečení ve svých přesvědčeních. Tváří v tvář Božímu tajemství jsme všichni chudí, cítíme, že musíme být vždy připraveni vyjít ze sebe, být poddajní Božímu povolání, otevření budoucnosti, kterou chce pro nás vytvořit Bůh.

Na této svojí pozemské pouti nejsme sami. Cesty jiných věřících se kříží s těmi našimi, někdy je s nimi částečně sdílíme, jindy se společně zastavíme, abychom se občerstvili. Takovým je dnešní setkání, které prožívám s obzvláštní vděčností. Je to milé společné zastavení, které vaše pohostinnost umožňuje na oné pouti, kterou je náš život a život našich komunit. Prožíváme bratrské sdílení a výměnu, jež nás může občerstvit a dodat nových sil, abychom čelili společným výzvám, před nimiž stojíme.

Nemůžeme totiž opomíjet, že Abrahamova pouť byla také povoláním ke spravedlnosti. Bůh chtěl svědka svého konání a svého napodobitele. Také my chceme být svědky Božího jednání ve světě a právě na tomto našem setkání cítíme, že v našem nitru zaznívá povolání k tomu, abychom byli tvůrci pokoje a spravedlnosti, vyprošovali tyto dary v modlitbě a shůry si osvojovali milosrdenství, velkodušnost a soucit.

Drazí bratři, drazí přátelé, z tohoto svatého místa upřímně vybízím všechny lidi a komunity hlásící se k Abrahamovi: respektujeme se a mějme se vzájemně rádi jako bratři a sestry! Učme se chápat bolesti druhých!

Nikdo ať nezneužívá Boží jméno k násilí!
Společně se přičiňujme o spravedlnost a pokoj.
Salam.

Promluvy

26.5.2014

Adame, kde jsi?

Promluva Františka v Jad Vašem, Jeruzalém

„Adame, kde jsi?“ (srov. *Gen 3,9*).

Kde jsi, člověče? Kde jsi skončil?

Na tomto místě, památníku Šoa, znovu slyšíme otázku, kterou klade Bůh: „Adame, kde jsi?“.

V této otázce je veškerá bolest Otce, který ztratil syna.

Otec znal riziko svobody; věděl, že by syna mohl ztratit... ale možná si ani Otec nedokázal představit takovýto pád, takovouto propast!

Ono zvolání: „Kde jsi?“ zní tady tváří v tvář nezměrné tragédii Holokaustu jako hlas, který se ztrácí v bezedné propasti...

Kde jsi, člověče? Už tě nepoznávám.

Kdo jsi, člověče? Kým jsi se stal?

Jaké hrůzy jsi schopen?

Co tě přivedlo k pádu tak hlubokému?

Není to prach země, z níž jsi byl vzat. Prach země je dobrá věc, dílo mých rukou.

Není to dech života, který jsem vdechl do tvých nozder. Onen dech přichází ode mne a je velmi dobrý (srov. *Gen2,7*).

Nikoli, tato propast nemůže být jenom dílem tvým, tvých rukou, tvého srdce... Kdo tě zkažil? Kdo tě znetvořil?

Kdo tě nakazil domýšlivostí, že ovládneš dobro a zlo?

Kdo tě přesvědčil, že budeš bůh? Nejenom že jsi mučil a zabil své bratry, ale dal jsi je v oběť sobě samému, protože jsi se prohlásil za boha.

Dnes se sem vracíme, abychom naslouchali hlasu Boha: „Adame, kde jsi?“

Ze země se pozvedá tlumený vzdech: Smiluj se nad námi, Pane!

Tobě, Pane, náš Bože, spravedlnost, nám uzardění a hanba (srov. *Bar 1,15*).

Dolehlo na nás zlo, kterého pod nebem dosud nebylo (srov. *Bar 2,2*). Nyní, Pane, slyš naši modlitbu, slyš naši prosbu, zachraň nás pro své milosrdenství. Zachraň nás z této obludnosti.

Všemohoucí Pane, duše v úzkosti volá k Tobě.

Slyš Pane, smiluj se!

Hřešili jsme proti Tobě. Kraluj navěky (srov. *Bar 3,1-2*).

Pamatuj na nás ve svém milosrdenství. Dej nám milost stydět se za to, čeho jsme jako lidé byli schopni, stydět se za tuto maximální modloslužbu, že jsme pohrdli svým tělem a ničili své tělo, které jsi uhnětl z bláta a oživil svým dechem života.

Už nikdy více, Pane, nikdy více!

„Adame, kde jsi?“

Tady jsme, Pane, stydíme se za to, co byl schopen udělat člověk, stvořený k Tvému obrazu a Tvé podobě.

Pamatuj na nás ve svém milosrdenství.

Rozvoj našich vztahů svěřujeme do rukou Božích

Promluva papeže na Vrchním rabinátu Izraele, Jeruzalém

Velice mne těší, že mohu být dnes spolu s vámi: jsem vám vděčný za vroucí přijetí a vaše laskavá slova na uvítanou.

Začnu osobní vzpomínkou. Jak víte, již od doby, kdy jsem byl arcibiskupem Buenos Aires, jsem se mohl opírat o přízeň mnoha židovských přátel. Společně jsme organizovali plodné iniciativy setkání a dialogu a prožil jsem s nimi důležité chvíle duchovního sdílení. Během prvních měsíců pontifikátu jsem přijal různé organizace a představitele světového judaismu. Stejně jako u mých předchůdců byly žádosti o taková setkání početné. Připojují se k mnoha iniciativám, které se konaly na rovině národní či místní, a dosvědčují vzájemnou touhu po lepším poznání, naslouchání a vytváření vztahů autentického bratrství.

Tato cesta přátelství je jedním z plodů Druhého vatikánského koncilu, zejména deklarace *Nostra aetate*, která měla velký vliv a jejíž padesáté výročí si připomeneme příští rok. Jsem vskutku přesvědčen, že to, k čemu došlo během posledních desetiletí mezi židy a katolíky, je autentickým darem Božím, jedním z divů, které učinil a kvůli nimž jsme povoláni dobrořečit Jeho jménu: „Oslavujte Pána pánů, jeho milosrdenství trvá navěky. On sám učinil velké divy, jeho milosrdenství trvá na věky“ (Žl 136,3-4).

Tento Boží dar by se však neukázal bez nasazení mnoha odvážných a velkodušných lidí, židů i křesťanů. Rád bych zde zmínil důležitost navázaného dialogu mezi Vrchním rabinátem Izraele a Komisí Svatého stolce pro náboženské vztahy s judaismem. Dialogu inspirovaném návštěvou svatého papeže Jana Pavla II. ve Svaté zemi a započatém v roce 2002. Trvá tedy již dvanáctý rok. S odkazem na *bar micva* židovské tradice se mi líbí myšlenka, že se tak blíží ke své dospělosti. Doufám, že bude moci pokračovat a že před sebou má světlou budoucnost.

Nejde jenom o navázání vzájemných uctivých vztahů na lidské rovině. Jsme jako křesťané i židé povoláni klást si hluboké otázky o duchovním smyslu svazku, který nás pojí. Jde o svazek, který pochází shůry, překračuje naši vůli a zůstává pevným navzdory všem těžkostem, jimiž tyto vztahy v dějinách prošly.

Na katolické straně určitě existuje snaha brát plně v úvahu smysl židovských kořenů vlastní víry. Doufám, že s vaší pomocí také na židovské straně bude trvat a pokud možno se rozrůstá zájem o poznání křesťanství, které v této pozeňnané zemi spatřuje svůj původ, a to zvláště mezi mladými generacemi.

Kéž nás vzájemné poznání našeho duchovního odkazu, docenění toho, co máme společné, a vzájemný respekt v tom, co nás rozděluje, vedou v dalším rozvoji našich vztahů, které svěřujeme do rukou Božích. Společně budeme moci významně přispět k míru, společně budeme moci v rychle se měnícím světě dosvědčovat nepomíjivý význam božského plánu stvoření, společně se budeme moci pevně postavit proti jakékoli formě antisemitismu a různým jiným formám diskriminace. Pán ať nám pomáhá ubírat se s důvěrou a silou ducha po jeho cestách.

Šalom.

Kéž je Jeruzalém městem pokoje

Promluva papeže v rezidenci izraelského prezidenta, Jeruzalém

Česká sekce RV

Pane prezidente,
Excelence,
Dámy a pánové,

Jsem vám vděčný, pane prezidente, za přijetí, kterého se mi dostalo, a za Vaše laskavá a moudrá slova. Jsem rád, že se s Vámi znovu mohu potkat tady v Jeruzalémě, městě, které chrání svatá místa drahá třem velkým náboženským vyznáním, která se klanějí Bohu, jenž povolal Abrahama. Svatá místa nejsou muzea či turistické památky, nýbrž místa, kde komunity věřících žijí svoji víru, kulturu a své charitativní iniciativy. Proto je třeba trvale chránit jejich posvátnost a tak pečovat nejenom o odkaz minulosti, ale také o lidi, kteří je dnes navštěvují a budou je navštěvovat v budoucnosti. Kéž je Jeruzalém skutečně městem pokoje. Kéž se plně skví jeho identita a jeho posvátný charakter, jeho všeobecný náboženský a kulturní význam jakožto poklad celého lidstva! Jak krásné je, když poutníci i obyvatelé mohou svobodně přicházet ke svatým místům a účastnit se bohoslužeb!

Pane prezidente, jste znám jako muž pokoje a tvůrce pokoje. Vyjadřuji Vám za tento Váš postoj svoje uznání a obdiv. K vytváření pokoje je především zapotřebí úcta ke svobodě a důstojnosti každého člověka, o kterém židé, křesťané a muslimové zároveň věří, že byl stvořen Bohem a je určen k věčnému životu. Od tohoto pevného společného bodu je možné rozvíjet snahu o mírumilovné řešení kontroverzí a konfliktů. V této souvislosti znovu vyjadřuji přání, aby se všichni vyvarovali takových iniciativ a činů, které odporují deklarované vůli dosáhnout opravdové dohody, a aby neúnavně, rozhodně a důsledně usilovali o mír.

Důrazně je však třeba odmítnout všechno, co se staví proti míru a uctivému soužití židů, křesťanů a muslimů. Násilí a terorismus, jakýkoli druh diskriminace z rasových či náboženských důvodů, snaha vnucovat vlastní hledisko na úkor práv ostatních, antisemitismus všech možných forem, stejně jako násilí či projevy nesnášenlivosti proti lidem či místům náboženského kultu židů, křesťanů a muslimů.

Ve státě Izrael žijí a pracují různé křesťanské komunity. Jsou integrující součástí společnosti a plně se podílejí na jejím občanském, politickém a kulturním dění. Věřící křesťané čerpají ze své identity touhu přispívat k obecnému dobru a k vytváření míru jakožto plnoprávní občané, odmítají jakýkoli extremismus a snaží se být tvůrci smíření a svornosti.

Jejich přítomnost a respektování jejich práv, jakož i práv každého jiného náboženského vyznání a každé menšiny, jsou zárukou zdravého pluralismu a důkazem životnosti demokratických hodnot, jejich reálného zakořenění v praxi a konkrétním životě státu.

Pane prezidente, víte, že se za Vás modlím a já vím, že Vy se modlíte za mne, a ujišťuji Vás svojí modlitbou za instituce a za všechny občany Izraele. Zvláště Vás ujišťuji svojí usilovnou prosbou k Bohu za obdržení míru a zároveň nedocenitelných dober, která jsou s ním úzce spojena, jako je bezpečnost, klidný život, prosperita a – to nejkrásnější – bratrství. Myslím také na všechny, kteří trpí v důsledku dosud otevřených krizí v regionu Blízkého východu, aby co nejrychleji dosáhli úlevy ve svém soužení řádným urovnáním konfliktů. Pokoj Izraeli a celému Blízkému východu.

Šalom!

Stůjme pod křížem, na němž je Ježíš dosud křížován

Promluva v bazilice Narodů, Getsemany - Jeruzalém

„Potom se... odtamtud odebral na Olivovou horu a učedníci ho následovali“ (Lk 22,39).

Když nadešla hodina určená Bohem k záchraně lidstva z otroctví hříchu, Ježíš se odebral sem do Getseman na úpatí Olivové hory. Nacházíme se na tomto svatém místě, posvěceném Ježíšovou modlitbou, Jeho úzkostí, Jeho potem a krví; posvěceném zejména Jeho přitakáním Otcově milující vůli. Máme jakousi bázeň přiblížit se pocitům, které Ježíš zakoušel v onu hodinu; po špičkách přicházíme do onoho vnitřního prostoru, kde se rozhodlo drama světa.

V oné hodině Ježíš pocítil nezbytnost modlit se a mít u sebe svoje učedníky, svoje přátele, kteří Jej následovali a blížeji s Ním sdíleli Jeho poslání. Avšak tady v Getsemanech se následování stává obtížným a nejistým; převahu mají pochyby, únava a děs. V nadcházejících událostech Ježíšova umučení zaujímají učedníci vůči Mistru různé postoje: postoje přiblížení, vzdálení, nejistoty.

Prospěje nám všem, biskupům, kněžím, zasvěceným osobám a seminaristům položit si na tomto místě otázku: kdo jsem já před svým trpícím Pánem? Kdo jsem já před svým trpícím Pánem?

Jsem z těch, které Ježíš vyzval, aby s Ním bděli, ale oni usínají a namísto modlitby se pokoušejí uniknout realitě tím, že zavírají oči? Patřím k nim?

Nebo se poznávám mezi těmi, kteří ze strachu utekli a opustili Mistra v nejtragičtější hodině Jeho pozemského života?

Možná je ve mně dvojakost, faleš toho, který Jej prodal za třicet mincí a kterého Ježíš nazval přítelem, ale on Jej přesto zradil?

Rozpoznávám se v těch slabých, kteří Jej zapřeli, jako Petr? Ten krátce před tím sliboval Ježíši, že Jej bude následovat až na smrt (srov. Lk 22,33), ale potom, když se ocitl v úzkých, propadl strachu a přísahal, že Jej nezná.

Podobám se těm, kteří si již začali organizovat svůj život bez Něho, jako dva učedníci z Emauz, nechápaví a váhavého srdce zdráhajícího se uvěřit slovům proroků (srov. Lk 24,25)?

Anebo jsem díky Bohu mezi těmi, kteří zůstali věrni až do konce jako Panna Maria a apoštol Jan? Když na Golgotu padne tma a zdá se, že je konec vši naděje, jedině láska je silnější než smrt. Láska podněcuje Matku a milovaného učedníka zůstat u paty kříže, aby sdíleli až do konce Ježíšovu bolest.

Rozpoznávám se v těch, kteří napodobili svého Mistra a Pána až k mučednictví a dosvědčili, že je pro ně vším, neporovnatelnou silou jejich poslání a posledním horizontem jejich života?

Ježíšovo přátelství k nám, Jeho věrnost a Jeho milosrdenství jsou nedocenitelným darem, který nám dodává odvahu pokračovat s důvěrou v Jeho následování i přes naše pády, omyly a také naši zradu.

Tato Pánova dobrota nás však nezbavuje bdění před pokušitelem, hříchem, zlem a zradou, jež mohou proniknout i náš kněžský a řeholní život. Všichni jsme vystaveni hříchu, zlu a zradě. Vnímáme disproporci mezi velikostí Ježíšova povolání a svou nepatrností, mezi vznešeností poslání a svou lidskou křehkostí. Pán nás však ve své nezměrné dobrotě a nekonečném milosrdenství bere za ruku, abychom se neutopili v moři děsu. Je nám stále po boku, nikdy nás nenechává samotné. Nenechejme se tedy přemoci strachem a sklíčeností, ale jděme vpřed s odvahou a důvěrou po své cestě a ve svém poslání.

Vy, drazí bratři a sestry, jste povoláni následovat s radostí Pána v této požehnané zemi! Je to dar a také odpovědnost. Vaše přítomnost tady je velmi důležitá; celá církev je vám vděčna a podporuje vás

modlitbou.

Z tohoto svatého místa toužím s láskou pozdravit všechny jeruzalémské křesťany. Chtěl bych je ujistit o tom, že na ně myslím, modlím se za ně a že dobře z nám obtíže jejich života v tomto městě. Vyzývám je, aby se stali odvážnými svědky Pánova utrpení, ale také jeho Vzkříšení, v radosti a naději.

Napodobujme Pannu Marii a svatého Jana a stůjme pod kříži, na nichž je Ježíš dosud křížován. Toto je cesta, na kterou nás náš Vykupitel volá, abychom Jej následovali. Neexistuje žádná jiná!

„Jestliže mi kdo chce sloužit, ať mě následuje; kde jsem já, tam bude i můj služebník“ (*Jan 12,26*).

Homilie

26.5.2014

Velká řeka svatosti církve pramení ve Večeřadle

Homilie Svatého otce při eucharistii, Večeřadlo - Jeruzalém

Drazí bratři,

Je to velký dar, že Pán umožnil shromáždit se zde ve Večeřadle ke slavení eucharistie. A zatímco vás s bratrskou radostí zdravím, rád bych se s láskou obrátil na východní katolické patriarchy, kteří se v těchto dnech účastnili mé poutě. Chtěl bych jim poděkovat za jejich významnou přítomnost, která je pro mne velmi cenná. Ujišťuji je, že mají zvláštní místo v mém srdci a modlitbě.

Tady, kde Ježíš konal spolu s apoštoly Poslední večeři; kde se jim Vzkříšený ukázal a kde Duch svatý svou mocí sestoupil na Marii a učedníky. Tady se zrodila církev a zrodila se *při vyjití*. Odtud vyšla s lámáným Chlebem v rukou, Ježíšovými ranami na očích a Duchem lásky v srdci.

Zmrtvýchvstalý Ježíš poslaný Otcem ve Večeřadle udělil apoštolům Svého Ducha a s touto mocí je poslal obnovit tvář země (srov. *Žl 104,30*).

Vyjít, odejít, neznamená zapomenout. Církev *při vycházení* opatruje *památku* toho, co se zde stalo; *Duch Přímluvce jí připomíná* každé slovo a každé gesto a zjevuje jejich smysl.

Večeřadlo nám připomíná *službu*, mytí nohou vykonané Ježíšem jako příklad pro učedníky. Mýt si vzájemně nohy, znamená přijímat se, akceptovat se, mít se rádi a sloužit si navzájem. Znamená sloužit chudému, nemocnému, vyloučenému, člověku, který je mi nesympatický a obtěžuje mne.

Večeřadlo nám eucharistií připomíná *oběť*. V každém slavení eucharistie se Ježíš obětuje Otci za nás, abychom se mohli také sjednotit s Ním, obětovat Bohu svůj život, svoji práci, svoje radosti a své bolesti... všechno přinášet jako duchovní oběť.

Večeřadlo nám také připomíná *přátelství*. „Už vás nenazývám služebníky - říká Ježíš Dvanácti - ... nazval jsem vás přáteli“ (*Jan 15,15*). Pán nás činí Svými přáteli, svěřuje nám Otcovu vůli a dává Sebe samého. A to je ta nejkrásnější zkušenost křesťana, zvláště kněze: stát se přítelem Pána Ježíše a ve svém srdci odhalit Ježíšovo přátelství.

Večeřadlo nám připomíná *rozloučení* s Mistrem a *příslib* opětovného setkání s přáteli: „A když odejdu... zase přijdu a vezmu si vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já“ (*Jan 14,3*). Ježíš nás nenechává samotné, nikdy nás neopouští, předchází nás do Otcova domu, kam nás chce vzít s Sebou.

Večeřadlo nám však připomíná také *ubohost, zvědavost* - „kdo je ten, který zradí?“ - a *zradu*. Každý z nás - ne pouze a vždycky ten druhý - můžeme zaujmout tento postoj, když povýšeně hledíme na bratra, soudíme jej, když svými hříchy zrazujeme Ježíše.

Večeřadlo nám připomíná *sdílení, bratrství, harmonii, pokoj* mezi námi. Kolik lásky, kolik dobra vytrysklo z Večeřadla! Kolik lásky odtud vyšlo, jako řeka z pramene, která je zpočátku potůčkem a

potom se rozlévá do šíře a mohutní... Všichni svatí odtud čerpali; velká řeka svatosti církve má vždycky původ tady, vždy znovu z Kristova Srdce, z eucharistie, z Jeho Svatého Ducha.

Večeřadlo nám nakonec připomíná zrod nové rodiny, církve, naší svaté Matky církve hierarchické, ustanovené vzkříšeným Ježíšem. Rodina, která má svoji Matku, Pannu Marii. Křesťanské rodiny patří do této velké rodiny a nacházejí v ní světlo a sílu k cestě a obnově skrze životní námahy a zkoušky. Do této velké rodiny jsou zvány a povolány všechny Boží děti z každého národa a jazyka, všichni bratři a děti jediného Otce v nebesích.

Toto je horizont Večeřadla: horizont Vzkříšeného i církve.

Odtud vychází církev oživená živoucím dechem Ducha. Usebraná v modlitbě spolu s Ježíšovou matkou stále znovu prožívá očekávání opětovného seslání Ducha svatého: Sešli svého Ducha, Pane, a obnovíš tvář země (srov. Žl 104,30)!

27.5.2014

Tisková konference s papežem Františkem

Vatikán. Téměř hodinu věnoval papež František tiskové konferenci na palubě letadla při návratu z Tel Avivu do Říma. Odpověděl na širokou škálu otázek pokládaných novináři církevních i veřejnoprávních médií doslova z celého světa: od plánů, jež vyplynuly ze setkání minulých dní, přes zneužívání mladistvých, problém nezaměstnanosti, celibát či otázky rodiny až po reformu Římské kurie.

František přiznává, že většina gest mimo stanovený program byla zcela spontánní: zastavení u betlémské dělicí zdi, polibek přeživších v Jad Vašem či polibek v bazilice Svatého hrobu, byly dílem okamžiku. Oproti tomu pozvání obou prezidentů k modlitbě bylo sice promyšlené, nebylo ovšem snadné určit, kde a jak ho vyslovit – dodal papež na dotaz italské novinářky z katolické Tv 2000. Anglofonní skupina novinářů nastolila oblíbené mediální téma zneužívání mladistvých. Papež v odpovědi nešetřil ostrými slovy. Nikdo, kdo by kryl zneužívání dětí a mladistvých, nebude ušetřen:

„V této chvíli se vyšetřují případy tří biskupů. Jeden už byl odsouzen a zvažuje se jaký trest na něj bude uvalen. Neexistují protekce. Zneužívání mladistvých je velmi těžký zločin... jak víme, je to vážný problém rozšířený všude, mě ale zajímá církev. Kněz, který udělá něco takového, zrazuje Pánovo Tělo. Úkolem kněze je přivádět chlapečka, holčičku, mladíka, dívku ke svatosti - tento chlapec, toto děvče mu důvěřuje - a on, místo vedení ke svatosti, je zneužije... To je opravdu strašlivá špatnost. Přirovnal bych to k černé mši.“

Papež potvrdil politiku nulové tolerance v těchto případech a připomněl své nadcházející setkání s několika oběťmi zneužívání v církvi, plánované na první červnové dny ve Vatikánu.

Další dotaz za španělskou jazykovou skupinu mířil na rozpor mezi Františkovým programem střídmosti a prostoty a některými skandály za Vatikánskými hradbami. Svatý otec poukázal na probíhající reformy a práci dvou nových komisí, nicméně dodal, že k nesrovnalostem bude docházet tak jako tak, neboť jsme chybní lidé. Reforma musí probíhat nepřetržitě:

„Musíme být na pozoru a reformovat církev dennodenně, protože jsme hříšníci, jsme slabí a problémy budou vždycky. Nicméně administrace prováděná Ekonomickým sekretariátem pomůže vyhábat se podobným skandálům a problémům.... Například ve Vatikánské bance (IOR) bylo zavřeno zhruba 1600 účtů náležejících osobám, které na ně neměly právo. Institut náboženských děl je určen pro pomoc církvi. Na účet mají právo diecézní biskupové, vatikánští zaměstnanci, jejichž vdovy a vdovci odtud dostávají důchody... Je to instituce tohoto rázu.“

Frankofonní skupina dala zaznít obavám o budoucnost Evropy v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu, nárůstem euroskeptických stran, nezaměstnaností, problematice společné měny apod. Papež řekl, že „o těchto věcech slyšel, ale že jim nepříliš rozumí“:

„Vyslovil jste však klíčové slovo: nezaměstnanost. To je závažný problém... Žijeme uvnitř světového ekonomického systému koncentrovaného na peníze, nikoli na člověka. (...) Aby bylo toto ústřední postavení peněz udržitelné, zavádějí se „skartační opatření“. Vylučují se děti - porodnost v Evropě není

příliš vysoká, že? (...) Skartují se děti, skartují se staří lidé – staří se nehodí (...), vylučují se také prostřednictvím skryté eutanázie v mnoha zemích. (...) A v této chvíli došlo na exkluzi mladých, vylučují se mladí lidé – a to je skutečně vážné. V Itálii je nezaměstnanost mezi mladými téměř 40 % (nejsem si jist), ve Španělsku (a tady si jsem jist) je to 50% (...) Vylučuje se celá generace mladých. Podle mě je tato „skartační“ kultura skutečně závažný problém. Nejde jistě jen o Evropu, šíří se všude, ale v Evropě je velmi citelná. Zvláště v porovnání s kulturou blahobytu před deseti lety. Je to tragické, jsme v těžkém okamžiku. Jde o nehumánní ekonomický systém. Neváhal jsem napsat v exhortaci „Evangelii gaudium, že tento ekonomický systém zabíjí . A nyní to opakují!“

Dotaz portugalské jazykové skupiny směřoval na řešení „Jeruzalémské otázky“, tedy problém, zda Jeruzalém má patřit Palestině. Papež František potvrdil, že Vatikán a celá katolická církev pohlíží na problém z náboženského hlediska. Vidí Jeruzalém jako svaté místo tří náboženství a podporuje řešení jeho statutu skrze pokojné vyjednávání.

Ze skupiny německojazyčných novinářů poté vzešla otázka týkající se celibátu v souvislosti se silnou ekumenickou komponentou papežovy cesty do Svaté země. Nemohla by se katolická církev v něčem učit od pravoslavných – ptal se redaktor německého veřejnoprávního rozhlasu?

„V katolické církvi přece jsou ženatí kněží: řeckokatolíci, katoličtí koptové .... Ve východním obřadu jsou ženatí kněží. Celibát není dogmatem víry. Je pravidlem života, kterého si velmi cením a které považuji za velký dar pro církev. Vzhledem k tomu, že nejde o dogma, je brána stále otevřená. V této chvíli jsme o tom však nemluvili. Na pořadu jednání jsou důležitější věci. S Bartolomějem jsme se celibátu nedotkli, protože ve vztazích s pravoslavnými je to skutečně sekundární téma. Mluvili jsme o jednotě, o jednotě, která se vytváří na cestě, o jednotě, která je cestou. Jednotu nemůžeme zavést na teologickém kongresu. A on (Bartoloměj) mi potvrdil, že je pravda to, co se říká, že totiž Athenagoras řekl Pavlu VI.: „Můžeme v klidu kráčet pospolu. Všechny teology pošleme na ostrov, kde spolu mohou diskutovat, a my půjdeme cestou života“. (...) Budeme kráčet společně, společně se modlit, pracovat na mnoha věcech, které lze dělat společně, navzájem si pomáhat. (...)"

Jako konkrétní příklad pomoci zmínil František zapůjčování kostelů pravoslavným komunitám. Stejně tak naznačil vstřícný postoj k návrhům pravoslavné strany na sjednocení data velikonoce. „Působí totiž trochu směšně ptát se: „Prosím tě, kdy že to vstal tvůj Kristus? – Až příští týden. – Aha, ten můj minulý týden.“ – ironizoval papež.

Další otázku položila japonská novinářka. V souvislosti s příští asijskou cestou papeže Františka se zeptala, co míní udělat pro křesťany v zemích, kde není svoboda náboženství ani projevu, jako je Severní Korea nebo Čína. Papež nejprve upřesnil, že kromě Jižní Koreje se na leden příštího roku připravuje také cesta na Srí Lanku a Filipíny, přesněji do regionu zpusťšeného cyklónem. Potom František poznamenal, že nesvobodou netrpí pouze křesťané v Asii, a zmínil ohromné množství křesťanských mučedníků současnosti, jejichž počet – jak opakoval – patrně převyšuje počet mučedníků raných dob křesťanství. A popsal situaci připomínající i nepříliš dávnou minulost naší vlasti:

„Chceme-li na některých místech pomáhat, musíme postupovat prozíravě. Musíme se mnoho modlit za tyto trpící církve – a trpí velmi. Také biskupové a Svatý stolec pracují šetrně na pomoci křesťanům těchto zemí. Není to nic snadného. Tak například v jedné zemi je zákaz společné modlitby. Křesťané, kteří tam žijí, však chtějí sloužit eucharistii! A tak tam mají pána, který normálně pracuje jako dělník, ale je knězem. Ten přijde ke stolu, všichni předstírají, že se sešli u čaje, a ve skutečnosti slouží eucharistii. Když přijde policie, rychle schovají knihy a popíjejí čaj. A to se děje dnes.“

Pokud pocítíte, že nemáte sílu vykonávat službu, udělal byste stejný krok jako váš předchůdce, odstoupil byste z papežského úřadu? – zeptal se novinář italské agentury Ansa.

„Udělám to, co po mně Pán bude chtít: budu se modlit, hledat Boží vůli. Myslím si však, že Benedikt XVI. nebude jediný. On cítil, že nemá více sil a jako člověk víry velmi pokorně a čestně takto rozhodl (...) Myslím, že na něho musíme hledět jako na instituci. On otevřel bránu, bránu emeritních papežů. Zda budou či nebudou další, to ví Bůh. Ale tato cesta je otevřena, a já si myslím, že římský biskup, papež, který cítí, že mu síly ubývají – protože dnes se žije dlouho – si musí klást stejné otázky, jako si položil papež Benedikt.“

Lakonicky odpověděl papež František na dotaz ohledně beatifikačního procesu Pia XII. „Informoval jsem se, ale zatím chybí zázrak, a pokud nejsou zázraky, nedá se pokračovat. Musíme čekat, co přinese budoucnost, a potom přijmout rozhodnutí. Proces je pomalý a já nemohu, rozhodovat o tom, zda bude či nebude blahořečen.“

Velmi obsírně se naopak František zastavil u dotazu směřujícího k Synodu o rodině. Nevysíláte příliš mnoho signálů, slibujících věci, které se nenaplní? – ptala se argentinská novinářka, s explicitním poukazem na přijímání pro rozvedené:

„Synod se bude věnovat rodině, problému rodiny, bohatství rodiny, současné situaci rodiny. Předběžný výklad kardinála Kaspera měl pět kapitol: čtyři o rodině, o kráse rodiny, o teologickém základu a další problematice rodiny – a teprve pátá kapitola se dotýkala pastoračního problému separací, nulity, rozvedených.... a v tomto rámci pak otázky jejich přijímání. Nelíbilo se mi, že mnoho lidí – také uvnitř církve, kněží – řeklo: „Aha, synod bude proto, aby dovolil rozvedeným přistupovat k přijímání“. (...) Problém je daleko širší! Dnes, jak všichni víme, je rodina v krizi. Je to celosvětová krize. Mladí nechtějí vstupovat do manželství, neuzavírají sňatky nebo žijí spolu. Manželství a rodina je v krizi. Nechtěl bych, abychom upadli do kazuistiky typu bude se smět – nebude se smět. Děkuji za tuhle otázku, protože mi dává příležitost k vyjasnění. Pastorační problém rodiny je velice široký. A je třeba zkoumat případ od případu. Velmi mi pomáhá to, co řekl o rozvedených papež Benedikt. Řekl to hned třikrát: ve Valle d’Aosta, v Miláně a na své poslední veřejné konzistoři, totiž že je potřeba zkoumat s jakou vírou lidé přistupují k manželství a vysvětlit, že rozvedení nejsou exkomunikováni – protože často se s nimi jedná jako s exkomunikovanými. (...) Synod tedy bude o rodině, o bohatství a problémech rodiny, o řešeních, nulitě a o tom ovšem. Bude se řešit i problém rozvedených, ale v rámci tohoto celku.“

Poslední dotaz se týkal reformy Římské kurie. Jak je daleko a s jakými překážkami se potýká: „Hlavní překážkou jsem já,“ reagoval papež František se smíchem – pak nicméně dodal, že reforma pokračuje dobře. Zmínil práci Rady osmi kardinálů, která reviduje konstituci *Pastor Bonus* a zkoumá funkčnost jednotlivých oddělení kurie. Jak dále nastínil, v reformě jde o sdružení některých úřadů a o spolupráci ekonomického oddělení se státním sekretariátem.

„Překážky jsou normálními překážkami doprovázejícími podobné procesy. Hledáme cesty... velmi důležité je přesvědčení. Je to úsilí přesvědčit, pomoci (...) Já jsem spokojen, opravdu jsem spokojen. Udělalo se dost práce a tato komise nám velmi pomáhá.“

- končil papež svou tiskovou konferenci v letadle při návratu z pouti do Svaté země, poděkoval novinářům za doprovod a poprosil je o modlitbu za sebe: „Hodně to potřebuji.“

Generální audience

28.5.2014

O pouti do Svaté země

Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

v uplynulých dnech, jak víte, jsem vykonal pouť do Svaté země. Pro církve to byl velký dar, za který děkuji Bohu. On mne vedl do této požehnané země, která byla svědkem Ježíšovy historické přítomnosti a kde došlo k událostem, jež jsou zásadní pro judaismus, křesťanství a islám. Znovu ze srdce děkuji Jeho blaženosti, patriarchovi Fouad Twalovi, biskupům různých ritů, kněžím a františkánům Kustodie Svaté země. Tito františkáni jsou výborní! Jejich práce je překrásná. Moje vděčnost patří rovněž jordánským, izraelským a palestinským představitelům, kteří mě přijali velice zdvořile a řekl bych také přátelsky, jakož i všem, kdo spolupracovali na realizaci této návštěvy.

1. Hlavním účelem této pouti bylo připomenout 50. výročí historického setkání papeže Pavla VI. a patriarchy Athenagora. Byla to vůbec první návštěva Petrova nástupce ve Svaté zemi. Pavel VI. tak zahájil v době konání Druhého vatikánského koncilu zahraniční cesty papežů soudobé epochy. Prorocké gesto římského biskupa a konstantinopolského patriarchy je úhelným kamenem obtížné, ale slibné cesty jednoty všech křesťanů, jež od té doby učinila významné kroky. Moje setkání s Jeho Svatostí

Bartolomějem, milovaným bratrem v Kristu, bylo vrcholným momentem návštěvy. Společně jsme se modlili u Ježíšova hrobu a spolu s námi rovněž pravoslavný řecký patriarcha Jeruzaléma Theofilos III., arménský apoštolský patriarcha Nourhan a další arcibiskupové a biskupové různých církví a společenství, občanskí představitelé a mnozí věřící. Na tomto místě, kde zazněla zvěst Vzkříšení, jsme vnímali veškerou hořkost a bolest rozdělení, která mezi Kristovými učedníky dosud existují. Působí opravdu mnoho zla a bolesti v srdci. Ještě jsme rozdělení. Právě v onom místě, kde zazněla zvěst Vzkříšení a odkud nám Ježíš dává život, jsme stále ještě trochu rozdělení. Při této bohoslužbě prostoupené vzájemným bratrstvím, úctou a srdečností, jsme však především vnímali mocný hlas Vzkříšeného Dobrého Pastýře, který chce ze všech svých ovcí učinit jediné stáde. Cítili jsme touhu uzdravit dosud otevřené rány a vytrvale pokračovat na cestě k plnému společenství. Ještě jednou, jako to učinili předchozí papežové, prosím o odpuštění za to, čím jsme k těmto rozdělením přispěli, a prosím Ducha svatého, aby nám pomohl uzdravit zranění, která jsme způsobili bratřím. V Kristu jsme všichni bratři. S patriarchou Bartolomějem jsme přátelé, bratři, a sdíleli jsme vůli společně putovat a snažit se dělat vše, co můžeme už dnes: společně se modlit, společně pracovat pro Boží stáde, usilovat o pokoj, opatrovat stvoření... je tolik věcí, které máme společné. Máme jít dál jako bratři.

2. Druhým účelem této pouti bylo dodat tomuto regionu povzbuzení na cestě k pokoji, který je darem Božím a zároveň přičiněním lidí. Učinil jsem tak v Jordánsku, Palestině a Izraeli, vždy jako poutník ve jménu Boha i člověka a přitom jsem choval v srdci velký soucit se syny této země, jejichž soužití je již dlouho poznamenáno válkou a kteří mají právo konečně zakusit pokoj! Proto jsem vybízel věřící křesťany, aby se s otevřeným a poddajným srdcem nechali „pomazat“ Duchem svatým, který dává schopnost konat gesta pokory, bratrství a smíření. Duch umožňuje zaujímat tyto postoje k lidem různých kultur a náboženství v každodenním životě a tak vytváří „tvůrce“ pokoje. Pokoj se vytváří řemeslně. Neexistuje mírový průmysl, nikoli. Vytváří se každý den, řemeslně a také se srdcem otevřeným k seslání tohoto Božího daru. Proto jsem vybízel věřící křesťany, aby se nechali pomazat.

V Jordánsku jsem poděkoval jeho představitelům i tamějšímu lidu za jejich úsilí při přijímání početných uprchlíků přicházejících z válečných oblastí, za humanitární nasazení, které si zasluhuje a žádá stálou podporu mezinárodního společenství. Byl jsem zasažen velkodušností jordánského lidu v péči o uprchlíky, kteří v tak velkém počtu prchají před válkou v oné oblasti. Pán ať hojně žehná tomuto pohostinnému lidu! A my se modleme, aby Pán této pohostinnosti žehnal, a žádejme na mezinárodních institucích, aby pomohly tomuto lidu v práci, kterou odvádí. Během této pouti i při jiných příležitostech jsem vybízel zainteresované představitele, aby pokračovali ve snaze o zmírnění napětí na Blízkém východě, zvláště v mučené Sýrii, jakož i v dalším hledání rovného řešení izraelsko-palestinského konfliktu. Proto jsem pozval prezidenty Izraele a Palestiny, muže a tvůrce pokoje, aby se přišli do Vatikánu modlit spolu se mnou za pokoj. A prosím i vás, abyste nás nenechali samotné, modlete, aby Pán udělil mír oné pozeňané zemi. Počítám s vašimi modlitbami, hodně se modlete, aby nadešel pokoj.

3. Tato pouť do Svaté země byla také příležitost *utvrdit ve víře křesťanská společenství*, která nemálo trpí, a vyjádřit vděčnost celé církve křesťanům, kteří žijí v oné oblasti a na celém Blízkém východě. Tito naši bratři jsou odvážnými svědky naděje a lásky, „solí a světlem“ oné země. Svým životem víry a modlitby, ceněnými výchovnými a dobročinnými aktivitami se přičiňují o smíření a odpuštění a přispívají k obecnému dobru společnosti.

Touto poutí, která byla opravdu Pánovou milostí, jsem chtěl přinést slovo naděje, kterou jsem však také sám přijal! Dostalo se mi jí od bratří a sester, kteří doufají „proti vší naději“ (Řím 4,18) skrze četná utrpení jako jsou ta, která prožívají ti, kdo uprchli ze své vlasti kvůli konfliktům, a ti, jimiž se pohrdá kvůli jejich víře v Krista. Buďme jim nadále nablízku! Modleme se za ně a za pokoj ve Svaté zemi a na celém Blízkém východě. Modlitba celé církve ať je také oporou na cestě k plné jednotě křesťanů, aby svět uvěřil v lásku Boží, která v Ježíši Kristu přišla přebývat mezi nás.

A nyní vás všechny vyzývám ke společné modlitbě. Prosme spolu Matku Boží, Královnu míru, Královnu jednoty mezi křesťany, Matku všech křesťanů, aby nás a celý svět obdařila pokojem a provázela nás na této cestě jednoty. Zdrávas Maria...

Papež: Zlo ve světě je působeno globalizací lhostejnosti

Vatikán. Papež František dnes přišel navštívit účastníky porady, kterou ve Vatikánu zorganizovala Papežská rada *Cor Unum*. Jednodenního setkání se účastnilo dvacet pět katolických Charit, které působí v Sýrii a okolních zemích, a jeho účelem byla koordinace dalšího postupu při poskytování humanitární pomoci v tamějším regionu. František se s nimi setkal těsně před začátkem bohoslužby, během níž ve vatikánské bazilice udělil biskupské svěcení mons. Fabiovi Fabenemu, podsekretáři biskupského synodu. Kromě osobní rozmluvy s organizátory humanitární pomoci obětem terorismu v Sýrii Petrův nástupce k této příležitosti napsal a předal účastníkům poselství, ve kterém mimo jiné píše: „Před rokem jsme se zde shromáždili – píše se tam – abychom poukázali na nasazení, které v souvislosti s touto krizí vyvíjí církve, bilancovali a posílili se ve snaze pokračovat na této cestě ještě užší spoluprací. S velkou bolestí, píše papež František, musíme konstatovat, že syrská krize nebyla vyřešena, ba naopak pokračuje a je tu riziko zvyknout si na ni, zapomenout na každodenní oběti, nevyslovitelná utrpení, tisíce uprchlíků, mezi nimiž jsou lidé staří i mladí, kteří trpí a nezřídka umírají hladem a nemocemi způsobenými válkou. Tato lhostejnost působí zlo! Znovu musíme opakovat toto jméno nemoci, která dnes ve světě způsobuje tolik zla. Je to globalizace lhostejnosti.“

Papež František dále uvádí, že mírové působení a humanitární pomoc, kterou poskytují katolické charitativní organizace, jsou v této souvislosti věrným projevem lásky Boha k Jeho dětem, které se nacházejí v úzkosti a útisku, a to bez ohledu na jejich etnické, náboženské či sociální rozdíly. Petrův nástupce pak opět apeloval na svědomí strůjců konfliktu, na světové instituce a veřejné mínění, aby si uvědomily, že budoucnost lidstva se vytváří pokojem a nikoli válkou.

Papež František : křesťanská radost je radostí naděje

Vatikán. „Váš zármutek se obrátí v radost.“ O tomto příslibu, který dal Ježíš svým učedníkům, hovořil papež František při ranní mši svaté v Domu sv. Marty. Svätý otec v dnešní homilii vyzpíval hymnus na křesťanskou radost, již – jak podotkl – nelze koupit, leč jedinečně obdržet jako Boží dar. Křesťanská radost je totiž radostí naděje.

Sv. Pavel byl velice odvážný, svou sílu čerpal od Pána. Od tohoto konstatování rozvinul papež František homilii soustředěnou na téma křesťanské naděje. Rovněž Apoštola národů někdy přepadal strach a podobně je tomu v našich životech, řekl papež. Chce se po nás, abychom tak trochu snížili laťku, nebyli až tolik křesťany a snažili se o kompromis se světem. Pavel si uvědomoval, že tím, co dělá, se nezalíbí ani Židům, ani pohanům. Přesto se před tím nezastaví a musí tedy snášet problémy a pronásledování. Připomíná nám to naše vlastní strachy a obavy – dodal papež. Také Ježíše v Getsemanech přepadaly strach a úzkost. A ve své promluvě na rozloučenou říká svým učedníkům jasně, že „svět se bude radovat“ z jejich utrpení, jak tomu později bylo s prvními mučedníky v Koloseu:

„A my si musíme přiznat pravdu: křesťanský život není vždycky svátek. Ne vždycky! Pláčeme, často pláčeme. Když jsi nemocný, když máš problém v rodině – s dcerkou, synkem, manželkou, manželem, když zjistíš, že na konci měsíce nepříjde výplata a máš nemocné dítě, když vidíš, že nedokážeš zaplatit hypotéku na byt a budete se muset stěhovat... Máme opravdu spoustu, spoustu problémů. Ježíš nám však říká: „Nebojte se!“ „Ano, budete zarmoucení, budete plakat a lidé kolem se budou radovat, lidé, kteří nejsou na tvé straně.“

„Existuje však ještě jiný smutek – pokračoval papež – smutek, jenž nás obestírá, když jdeme cestou, která není dobrá.“ Když si – „zjednodušeně řečeno – chceme kupovat radost, veselí, které patří světu, které je hříšné, a na konec nezbyde nic než vnitřní prázdnota a smutek.“ František tento stav nazývá „smutkem ze špatného veselí“. Oproti tomu křesťanská radost „je radostí naděje, jež přijde později“:

„Ve chvíli zkoušky ji však nevidíme. Je to radost očišťovaná ve zkouškách, i v těch, které přicházejí

každý den: „Váš zármutek se obrátí v radost“. Přesto není snadné přijít za nemocným nebo nemocnou, která velmi trpí, a říkat: „Odvahu! Odvahu! Zítra se budeš radovat!“ Ne, tak se to nedá říkat! Musíme to dát pocítit po Ježíšově vzoru. Také my, když jsme v naprosté temnotě a nic nevidíme, můžeme říct: „Já vím, Pane, tento zármutek se obrátí v radost. Nevím jak, ale jistě to tak bude!“ Je to projev víry v Pána. Projev víry!“

Abychom pochopili, jak se zármutek obrátí v radost – pokračoval papež František – uvádí Ježíš příklad rodící ženy: „Ano, žena při porodu velmi trpí, ale když pak má dítě u sebe, zapomíná na to.“ To, co zůstává, je tedy „Ježíšova radost, radost očištěná“. Právě taková radost přetrvává. Radost „skrytá v některých chvílích života, radost, kterou nepocítujeme v ošklivých okamžicích, která však přichází později. Je to radost naděje“. To je tedy poselství dnešní církve: nestrachovat se!“:

„Být odvážným v trápení a myslet na to, že Pán přijde, že přijde radost, že po temnotě přichází slunce. Pán ať nám všem dopřeje tuto radost v naději. A znamením, že tuto radost v naději skutečně máme, je pokoj. Kolik nemocných, kteří jsou na konci života a trpí bolestmi, má tento pokoj v duši.... Je to sémě radosti, je to radost v naději a pokoj. „Máš v duši pokoj ve chvíli temnoty, ve chvíli nesnáží, ve chvíli pronásledování, když se všichni radují z tvého nezdaru? Máš pokoj? Pokud máš pokoj, máš v sobě sémě této radosti, která přichází později. Kéž nám Pán dá tyto věci pochopit.“

- končil papež František ranní homilii v Domu sv. Marty.